

Strålände lin. Relativt fuktigt och svalt gynnar linets blomning och ger ofta bra skördar. Dock skadar det inte med någon dag med strålände sol.

Oljelin – högintressant gröda 2008

Lin är ett intressant komplement till vårraps. Låga odlingskostnader och bra priser gör att lin i områden med bra skördar är mycket konkurrenskraftig.

Text: Gunilla Larsson, Svensk Raps AB
Foto: Hans Jonsson, Svensk Frötidning

Linarealen har varierat kraftigt den senaste 5-årsperioden, från 3 700 till nästan 10 000 hektar. Vi har tyvärr sett en något nedåtgående trend de senaste åren, men nu finns det all anledning att fundera en extra gång på om det inte är dags att låta linet få en chans igen. Det är värt att notera att terminspriserna i Nordeuropa på lin under vintern har legat över priserna för raps. Linets avkastning ligger många gånger över eller i nivå med vårraps vilket gör linets odlingsekonomi intressant.

De två största odlingsområdena för lin återfinns i Öster- och Västergötland. Att odlingen är störst i Östergötland har ett visst samband med problemen med resistent rapsbaggar, men även på

att det är en odling som passar i området med höga genomsnittsskördar som följd. Tre år av fem har lin avkastat bättre än vårraps i området.

Gärna lång blomningstid

Hög avkastning i lin är, som i så många andra grödor, till viss del väderberoende. Linet trivs inte bra om det under blomningsperioden är torrt och höga temperaturer. De år avkastningen legat högst har det oftast varit år som liknar 2007, det vill säga relativt molnigt och svalt under blomningen. Detta ger en längre blomningsperiod och det bildas fler frökapslar. Vädrets makter styr vi ju inte över utan det gäller att göra det bästa möjliga med insatser som vi kan påverka.

Billig odling

Eftersom linodlingen har sitt starkaste fäste i Östergötland är det lämpligt att höra vad rådgivarna i området har att säga. Anki Sjöberg på Lovanggruppen menar att vad gäller etableringen mår lin inte dåligt av att sås tidigt under vårbruket, men även en lite senare sådd i varm jord går bra. Man ska dock tänka på att lin precis som oljevaxter är känslig för skorpa och om det kommer kraftiga regn efter sådd på skorpbenägna jordar, måste man vara beredd på omedelbar skorbrytning. Lin sås med en utsädesmängd på mellan 65-70 kilo per hektar och kvävegödslas med 60-70 kilo N per hektar.

– Enkelt att komma ihåg, samma

Dyr export sänker svenskt linpris

	Odlarpris i Sverige SEK		Engrospris (handelspris) i Hamburg, SEK	
	18 feb	29 feb	14 feb	28 feb
Rapsfrö	4,10	4,61	4,19	4,83
Linfrö	4,24	4,45	5,57	5,92

Det är viktigt att linodlingen i Sverige ökar så att vi dels kan bibehålla en hög prisnivå inom landet och samtidigt exportera en större kvantitet. Utsikterna för lin ser bra ut och det finns redan nu efterfrågan på frö från skörd 2008 till samma prisnivå som förra årets skörd.

Linarealen varierar kraftigt

År	Linareal i Sverige hektar
2003	3 729
2004	5 702
2005	9 806
2006	8 916
2007	4 321

antal kilo av utsäde och kväve, menar Anki Sjöberg.

Problemogräs i lin är framförallt jordrök och trampört. Ogräsbekämpningen som rekommenderas är en cocktail bestående av per hektar 0,5 tabl Ally, 10 g Gratil 75 WG och 0,2 liter MCPA. Behandlingen görs när linet är 5-8 cm högt.

Se upp för jordloppor!

När väl linet är sått gäller det att fokusera på linjordloppan som kan ställa till stora problem. Det gäller att ha total kontroll på fältet när groddplantorna börjar titta upp. Kontrollera helst fältet två gånger per dag för att se så att inte lopporna gjort entré. Sitt still en stund i fältet så är lopporna, om de finns där, lätta att upptäcka. Behandling måste då göras med en pyretroid. Det är inte ovanligt att det krävs två behandlingar innan angreppsrisk är över.

Torr och varm väderlek ökar risken för angrepp. Det är framförallt de tidiga gnagen på hjärtbladen som gör störst skada. Vid kraftiga angrepp finns det risk att även tillväxtpunkten tar skada och då är det stor risk att plantan dör. Om örtbladen hunnit utvecklas när tillväxtpunkten skadas, dör inte plantan utan det sker en förgrening.

I vår kommer Svensk Raps att starta en ny försöksserie med betning av lin där bland annat kombinationen insekticid- och fungicidbetning ska testas.

Ökad odling ger högre pris

Priserna på spannmål och oljväxter har det senaste året nått nya oanade höjder. Hur har då linet hängt med i detta race? Som framgår av tabellen förändras priset

hela tiden och för närvarande (29/2) är linpriset 4:45 kronor per kilo att jämföra med rapsens 4:61 kronor per kilo.

Lite förvånande är det dock att skillnaden i priset på lin och oljväxter i Nordeuropa enligt Oil World är cirka 1 krona och då till linets fördel. Vad beror då detta på? Enligt Göran Karlsson på Svenska Lantmännen i Norrköping handlar det om att för oljväxter speglas VM-priset eftersom vi har ett underskott i landet, vilket inte är fallet när det gäller lin. Även om vår produktion idag inte är så stor är den ändå större än vad som går att avsätta inom landet. Överskottet måste exporteras, men eftersom det är små kvantiteter blir transportkostnaden ner till Europa hög. För att en export ska bli lönsam behövs det så stora kvantiteter att större lastbåtar kan fyllas.

– Vi ser därför gärna att linodlingen i landet ökar så att vi dels kan bibehålla en hög prisnivå inom landet och samtidigt exportera en större kvantitet. Därför är det viktigt att inte produktionen blir lägre utan snarare behöver den öka, menar Göran Karlsson.

Utsikterna för lin ser bra ut och det finns redan nu efterfrågan på frö från ny skörd till samma prisnivå som förra årets skörd. Göran Karlsson är ganska förvånad över att vi inte ser mer linodling i landet, just med tanke på att avkastningsnivån ligger i nivå med, eller ibland till och med över, vårapsens och dessutom är det en odling som inte kräver stora dyra odlingsinsatser.

Avsättningen för linfrö är idag framförallt till färgindustrin, helfrö och linfrökaka. Kakan är populär att använda till hästar eftersom de får blank och vacker päls med lin i foderstaten. «

Tomas Fahlgren, Vikbolandet

Foto: Eva Fahlgren

Varför odlar du lin?

Lin är en utmärkt avbrottsgröda – lika bra som våraps – och jag direktår vet efter linet. Det är en billig och enkel odling, man slipper tänka på rapsbaggarna, men det är oerhört viktigt att se upp med linjordloppan. Ett annat plus är linhalmen som jag pressar och använder att elda i halmpannan med. Linhalmen är utmärkt att elda med eftersom den ger så lite aska.

Vad tror du om framtiden för svensk linodling?

Det är en odling som bör öka med tanke på att det är ett bra pris på fröet, relativt billiga odlingsinsatser och avkastningspotentialen är minst den samma som i våraps. Men vi måste klara av linjordloppan och här kan betning vara en god idé.